

Näringsdepartementet

Svar på betänkande Resurseffektiv användning av byggmaterial SOU 2018:51

Sammanfattning

Vinnovas svar avser kommitténs förslag om ett nationellt främjandepaket för resurseffektiva byggmaterialval för minskat bygg- och rivningsavfall, kap.8.3.

Vinnova ser vikten av att stärka forskning och innovation inom området och att intresset för innovation inom området har ökat de senaste åren. Vi ser detta t.ex. i form av de strategiska innovationsprogrammen (SIP) Re:Source och Smart Built Environment. Vinnova anser att dessa satsningar redan stödjer kommitténs förslag att ge bidrag till studier att åstadkomma nära-nollavfallbyggnader genom återvinning av byggmaterial och det är inte effektivt att skapa en ny satsning på området. Regeringen kan stärka området ytterligare med en riktad förstärkning av dessa program. En sådan förstärkning kan Vinnova operationalisera i samråd med andra finansierande myndigheter.

I betänkandet finns även förslag om att Vinnova ska driva arbete med s.k. beställargrupper. Ett arbete med beställargrupper har potential att påskynda utvecklingen mot en resurseffektiv byggmaterialanvändning. Vinnova har dock begränsad erfarenhet av att arbeta med beställargrupper och ser att myndigheter med längre erfarenhet av detta snarare involveras.

Vinnovas ställningstagande

Svar på förslag i kap. 8.3. Ett nationellt främjandepaket för resurseffektiva byggmaterialval för minskat bygg- och rivningsavfall:

Vinnova ser vikten av att stärka forskning och innovation inom området men anser att det inte finns behov av en särskild satsning i avseende att lämna bidrag till forskningsstudier med syfte att åstadkomma nära-nollavfallsbyggnader genom återanvändning och återvinning av

byggprodukter och material; bidrag till detta ges istället inom befintliga program.

Vinnova ser att det kan finnas ett behov att skapa en eller flera s.k. beställargrupper med aktörer som har inflytande på val av de byggmaterial som ingår i byggnader och som vill göra resurseffektiva byggmaterial men att ett sådant uppdrag, samt spridning av information av gruppernas arbete, involverar myndigheter med längre erfarenheter av denna typ av grupper och nätverk.

Skälen för ställningstagandet

Vinnova ser stor potential att utveckla byggmaterial, byggsystem och affärsmodeller som möter utmaningen att minska resursanvändning och byggavfall. Utveckling och innovation med mål att skapa hållbara, förnybara och återvinningsbara byggmaterial, smartare byggsystem som möjliggör återanvändning av hela byggdelar, cirkulär materialanvändning och cirkulära ekonomiska modeller är viktiga komponenter för att möta Agenda2030.

Det sker idag flera olika satsningar som stödjer innovation inom samhällbyggnadsområdet för att möta dessa mål. Ett av de större pågående forsknings- och innovationssatsningen inom resurs- och avfallsområdet är Strategiska innovationsprogrammet (SIP) RE:Source med finansiering av Energimyndigheten, Formas och Vinnova. Även inom flera andra program, t.ex. SIP Smart Built Environment, Bygginnovationen och enskilda projekt inom samverkansprogrammet Cirkulär och biobaserad ekonomi finns projekt som på olika sätt tar upp frågor om resurseffektiv användning av byggmaterial. Vinnova anser att det är mer effektivt och effektfullt att inom dessa pågående satsningar finansiera projekt som stödjer innovationer som bidrar till kommitténs förslag. En riktad förstärkning från regeringen av dessa program kan Vinnova operationalisera i samverkan med övriga finansierare.

I betänkandet beskrivs hur beställargrupper genom sin samlade köpkraft kan uppfylla specifika verksamhetsbehov och bidra till att förändra utbud och praxis på marknader. Vinnova håller med om att detta är ett intressant förslag för att driva på utvecklingen och har potential att påskynda utvecklingen mot en resurseffektiv byggmaterialanvändning. Vinnova har dock begränsad erfarenhet av att arbeta med beställargrupper och ser i stället att det skulle vara mer effektivt att uppdraget ges till myndigheter med längre erfarenhet av detta. Energimyndigheten, Upphandlingsmyndigheten och Naturvårdsverket är myndigheter som har värdefulla erfarenheter av arbete med beställargrupper och beställarnätverk och bör involveras i frågan.

Gällande betänkandena Boverkets rapporter 2018:22 Dokumentationssystem för byggprodukter och Boverkets rapporter 2018:23 Klimatdeklaration av byggnader har Vinnova inga synpunkter.

I detta ärende har generaldirektör Darja Isaksson beslutat. Lejla Cengic har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Mimmi Magnusson, Martin Svensson och Jonas Brändström deltagit.

Darja Isaksson